

Mål C-904/19**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande i enlighet med artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

10 december 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Polen)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

25 november 2019

Klagande:

E. Sp. z o.o.

Motpart:

K.S.

Föremålet för prövning i målet vid den nationella domstolen

- 1 Saken i målet vid den nationella domstolen rör återbetalning av en konsumentkredit. Klaganden har yrkat att svaranden ska förpliktas att betala 835,05 PLN jämte lagstadgad dröjsmålsränta från och med den dag då talan väcktes till och med den dag då betalning sker.

Föremål och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i följande frågor:

- För det första frågan huruvida en tredskodom får meddelas i ett mål om återbetalning av en konsumentkredit om de uppgifter som lämnats av klaganden anses vara korrekta påståenden som grundar sig på faktiska omständigheter, när kreditavtalet inte bifogats ansökan och svaranden förhåller sig helt passiv.
- För det andra, frågan huruvida en tredskodom får meddelas i ett mål om återbetalning av en konsumentkredit, om de uppgifter som lämnats av klaganden

anses vara korrekta påståenden som grundar sig på faktiska omständigheter, utan prövning av det avtal som ingetts, om svaranden förhåller sig helt passiv.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1. Ska artikel 7.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal [utelämnas] och skälen i detta direktiv – [tjugonde och tjugofjärde skälet, enligt vilka] avtalen ska formuleras på ett klart och begripligt språk och konsumenten ska ha en reell möjlighet att granska alla villkoren och i tveksamma fall ska den för konsumenten mest gynnsamma tolkningen gälla, och medlemsstaternas domstolar eller förvaltningsmyndigheter måste förfoga över lämpliga och effektiva medel för att förhindra fortsatt tillämpning av oskäliga villkor i konsumentavtal –, jämförda med artikel 10.1 och 10.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG [utelämnas], och skäl 31 i det direktivet, tolkas så, att de utgör hinder för en sådan bestämmelse som artikel 339.2 i Kodeks postępowania cywilnego (civilprocesslagen) (nedan kallad KPC) som förstås på så sätt att en tredsdom enligt artikel 339.2 KPC får meddelas i ett mål [utelämnas] om återbetalning av en konsumentkredit [utelämnas] även när klaganden inte har ingett konsumentkreditavtalet [utelämnas] och det följaktligen inte har prövats huruvida villkoren i avtalet eventuellt är oskäliga, det inte har undersökts om avtalet innehåller alla lagstadgade uppgifter, samtidigt som en tredsdom enligt denna bestämmelse endast får grunda sig på klagandens framställning av de faktiska omständigheterna, utan prövning av den bevisning som förebringats för att bedöma om de ger upphov till «tvivel» i den mening som avses i denna bestämmelse? Eller är det mot bakgrund EU-domstolens dom av den 1 oktober 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, punkt 62), dom av den 10 september 2014, Kušionova [**orig. s. 1**] (C-34/13, EU:C:2014:2189, punkt 56), dom av den 6 oktober 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, punkt 47), tillåtet att tolka artikel 339.2 KPC så, att en tredsdom får meddelas i ett mål [om återbetalning av en konsumentkredit] [utelämnas] i vilket klaganden inte har bifogat avtalet till ansökan, och att talan följaktligen inte har prövats mot bakgrund av avtalet för att bedöma huruvida villkoren i avtalet eventuellt är oskäliga och om avtalet innehåller alla lagstadgade uppgifter, utan enbart på grundval av klagandens framställning av de faktiska omständigheterna?
2. Ska artikel 7.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal [utelämnas] och skälen i detta direktiv [tjugonde och tjugofjärde skälet, enligt vilka] avtalen ska formuleras på ett klart och begripligt språk och konsumenten ska ha en

reell möjlighet att granska alla villkoren och i tveksamma fall ska den för konsumenten mest gynnsamma tolkningen gälla, och medlemsstaternas domstolar eller förvaltningsmyndigheter måste förfoga över lämpliga och effektiva medel för att förhindra fortsatt tillämpning av oskäliga villkor i konsumentavtal, jämförda med artikel 10.1 och 10.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG [utelämnas], och skäl 31 i det direktivet tolkas så, att de utgör hinder för en sådan bestämmelse som artikel 339.2 KPC, som förstås på så sätt att den hindrar den nationella domstolen från att pröva ett avtal [om] konsumentkredit som bifogats av klaganden för att bedöma om villkoren i avtalet eventuellt är oskäliga, undersöka om avtalet innehåller alla lagstadgade uppgifter, samtidigt som en tredskodom enligt denna bestämmelse endast får grunda sig på klagandens framställning av de faktiska omständigheterna, utan prövning av den bevisning som förebringats för att bedöma om de ger upphov till ”tvivel” i den mening som avses i denna bestämmelse? Eller är en sådan tolkning av artikel 339.2 KPC tillåten mot bakgrund EU-domstolens dom av den 1 oktober 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, punkt 62), dom av den 10 september 2014, Kušionova (C-34/13, EU:C:2014:2189, punkt 56), dom av den 6 oktober 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, punkt 47), eftersom en tredskodom får meddelas i ett mål [om återbetalning av en konsumentkredit] [utelämnas], utan prövning av det avtal som klaganden bifogat ansökan för att bedöma om villkoren i avtalet eventuellt är oskäliga och om avtalet innehåller alla lagstadgade uppgifter, enbart på grundval av klagandens framställning av de faktiska omständigheterna?

Anförda gemenskapsrättsliga bestämmelser

1. Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal, tjugonde och tjugofjärde skälet, artikel 7.1.
2. Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG, skäl 31 och artikel 10.1 och 10.2.

Anförda nationella bestämmelser

1. Kodeks postępowania cywilnego (civilprocesslagen) (nedan kallad KPC), av den 17 november 1964, artiklarna 139.1, 333.1 punkt 3, 339.1 och 339.2, 343, 344.1–344.3, 346.1, 346.1¹, 346.2, och 348.

Artikel 339.1 KPC: ”Om svaranden inte inställer sig vid en planerad domstolsförhandling eller om denne inställer sig men trots detta inte deltar i förhandlingen ska domstolen meddela tredsdom.”

Artikel 339.2 KPC: ”I ett sådant fall ska de uppgifter som lämnats av kâranden anses vara korrekta påståenden som grundar sig på de omständigheter som anförts i ansökan eller i inlagor som har skickats till svaranden före förhandlingen, med undantag för det fall att de ger upphov till tvivel eller anses syfta till ett kringgående av lagen.”

2. Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (lagen om rättegångskostnader i tvistemål) av den 28 juli 2005: artiklarna 3.2 punkt 4, 13.1, 19.1, 28.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet

- 2 Den fordran för vilken verkställighet begärs i ansökan grundas i ett konsumentkreditavtal som ingicks den 10 juni 2015 om 400 PLN, för en period på 30 dagar.
- 3 Enligt avtalet hade långivaren, för det fall lånet och de administrativa kostnaderna inte betalades till och med den 10 juli 2015, rätt att ålägga låntagaren kostnaderna för påminnelsekrivelser och ”slutliga straffavgifter”. Betalningsuppsmaningen avseende den ”slutliga straffavgiften” skickades till klaganden i form av ett e-postmeddelande till den e-postadress som klaganden uppgett och i pappersform den 10 augusti 2015. Långivaren skickade tre påminnelsekrivelser till svaranden och en handling med rubriken ”slutligt straff”, vilket enligt detta avtal innebar att svaranden ålades att betala ytterligare kostnader till ett belopp om 200 PLN.
- 4 Den 3 augusti 2017 ingicks ett avtal om försäljning av fordringar som långivaren hade gentemot svaranden, enligt vilket klaganden förvärvade en fordran gentemot svaranden. Svaranden underrättades om ändringen av fordringsägaren i den skriftväxling som hade skickats till svarandens adress den 9 augusti 2017. Detta meddelande, som också innehöll en betalningsuppsmaning avseende fordran, förblev obesvarat. Dessutom skickade klaganden en slutlig betalningsuppsmaning till svaranden den 18 december 2017, vilken inte heller besvarades.
- 5 Svaranden har inte intagit någon ståndpunkt i förfarandet. Den försändelse som skickades till svaranden som innehöll ansökan, klagandens skrivelse av den 21 september 2018 och kallelsen till förhandlingen, hämtades inte fysiskt ut av svaranden. Denna försändelse ansågs ha skickats på ett korrekt sätt efter att en avi om försändelsen hade översänts vid två tillfällen enligt artikel 139.1 KPC.

Kortfattad redogörelse för skälen till begäran om förhandsavgörande

- 6 Den hänskjutande domstolen hyser tvivel om huruvida bestämmelsen i artikel 339.2 KPC, såsom den tolkas i en väsentlig del av den polska doktrinen och polsk rättspraxis, nämligen att en prövning av ett konsumentkreditavtal inte är tillåten, är förenlig med ovannämnda bestämmelser i direktiven 93/13 och 2008/48.
- 7 Den polska lagstiftaren har utgått från att en tredskodom endast får meddelas om svaranden (som inte infunnit sig och inte deltagit i förhandlingen) har förhållit sig passiv, enbart på grundval av de uppgifter som en part, som är aktiv, det vill säga klaganden, har lämnats avseende de faktiska omständigheterna, varvid någon prövning av bevisningen inte har gjorts.
- 8 De antaganden som ligger till grund för förfarandet och meddelandet av tredskodomen får till följd att det till sin konstruktion är ett institut som innehåller uppgifter som också är specifika för det förfarande för betalningsföreläggande där förteckningen över de handlingar och bevis som talan måste grunda sig på är uttömmande och det förfarande för betalningsföreläggande där förteckningen över de handlingar och bevis som talan måste grunda sig på inte är uttömmande. Det rör sig huvudsakligen om att en tredskodom meddelas på grundval av uppgifter som en enda part, nämligen klaganden, har lämnat avseende de faktiska omständigheterna, och att de i ett tredskodomsförfarande i princip inte prövas inom ramen för ett bevisupptagningsförfarande, i ett förfarande för betalningsföreläggande där förteckningen över de handlingar och bevis som talan måste grundas på är uttömmande prövas de endast på grundval av bevisning i form av specifika handlingar och, i ett förfarande för betalningsföreläggande där förteckningen över de handlingar och bevis som talan måste grundas på inte är uttömmande, prövas det överhuvudtaget inte om uppgifterna är korrekta genom prövning av bevisning. Det förhållandet, att bedömningen i ett tredskodomsförfarande sker på grundval av uppgifter om de faktiska omständigheterna, som har lämnats av en enda part, är en följd av att svaranden förhållit sig passiv i förfarandet, men i de två ovannämnda förfarandena är bedömningen resultatet av att det a priori utgås från att de båda förfarandena, till och med att ett betalningsföreläggande utfärdas, äger rum ex parte.
- 9 I likhet med förfarandet för betalningsföreläggande där förteckningen över de handlingar och bevis som talan måste grundas på inte är uttömmande, är tredskodomsförfarandet däremot obligatoriskt när villkoren i civilprocesslagen är uppfyllda. Förfarandet för betalningsföreläggande där förteckningen över de handlingar och bevis som talan måste grundas på är uttömmande är däremot fakultativt. En tredskodom kräver inte att parterna har yrkat att tredskodom ska meddelas. När de omständigheter som anges i bestämmelsen föreligger, ska domstolen på eget initiativ meddela dom vars karaktär av uteblivelsesdom följer av lag och inte behöver erkännas av domstolen.
- 10 Den nationella domstolen är skyldig att meddela tredskodom om svaranden förhåller sig passiv efter att ha delgetts en kopia av ansökan, och i förekommande

fall efterföljande inlagor, eller efter att det slagits fast att ansökan och efterföljande inlagor skickats på ett korrekt sätt enligt artikel 139.1 KPC (efter att en avi om försändelsen översänts vid två tillfällen och mottagaren inte hämtat ut den).

- 11 Enligt en uppfattning som företräds i polsk doktrin och rättspraxis angående tolkningen av artikel 339.2 KPC måste den nationella domstolen meddela ett betalningsföreläggande även om klaganden inte har bifogat någon bevisning till sin ansökan. I det fallet anser domstolen i princip att de uppgifter som lämnats av klaganden är korrekta påståenden som grundar sig på faktiska omständigheter.
- 12 Enligt en annan uppfattning om tolkningen av artikel 339.2 KPC kan den nationella domstolen, även om klaganden har bifogat handlingar till ansökan, och svaranden som förhåller sig passiv inte har inkommit med någon bevisning, inte ta hänsyn till handlingar i sin tredskodom, utan ska endast pröva klagandens påståenden (och inte bevisning) och ska, i princip, anse att de uppgifter som lämnats av klaganden är korrekta påståenden som grundar sig på faktiska omständigheter.
- 13 Bestämmelsen i artikel 339.2 KPC innehåller visserligen undantag. De uppgifter som lämnats av klaganden kan inte anses vara korrekta påståenden som grundar sig på de omständigheter som anförts i ansökan eller i inlagor som har skickats till svaranden före förhandlingen om 1) de ger upphov till tvivel 2) eller anses syfta till ett kringgående av lagen.
- 14 Den dominerande uppfattningen avseende tolkningen av denna bestämmelse tycks emellertid vara att utgångspunkten för bedömningen av om de ovannämnda villkoren är uppfyllda är innehållet i ansökan eller andra inlagor som skickats till svaranden före förhandlingen. Det finns ingen anledning för domstolen att i detta hänseende eventuellt hänvisa till bevisning som bifogats ansökan eller andra inlagor som skickats till svaranden före förhandlingen. De uppgifter som lämnats av klaganden om påståenden som grundar sig på faktiska omständigheter ger upphov till tvivel när de är motsägelsefulla eller motstridiga eller utesluter varandra eller till sin natur är osannolika eller utgör en motsägelse av faktiska omständigheter som är allmänt kända (artikel 228.1 KPC) eller som domstolen officiellt har kännedom om (artikel 228.2 KPC). Uppgifter om påståenden som grundar sig på faktiska omständigheter anses syfta till ett kringgående av lagen när det rör sig om att få till stånd en dom som leder till ett sådant kringgående, till exempel för att få domstolen att utdöma ett underhåll som är högre än genomsnittet för att få förmånsrätt till svarandens tillgångar vid fördelningen av intäkterna från den exekutiva försäljningen.
- 15 Enligt den hänskjutande domstolen kan en sådan tolkning av artikel 339.2 KPC innebära att de mål som eftersträvas i de ovannämnda direktiven äventyras, eftersom detta, om svaranden förhåller sig passiv, hindrar domstolen från att pröva om ett konsumentkreditavtal innehåller alla erforderliga uppgifter och om det inte

innehåller några oskäligen villkor som inte bör anses vara bindande för konsumenten.

- 16 Den nationella domstolen har inte funnit några domar i EU-domstolens praxis som uttryckligen avser frågan om huruvida ett tredskodomsförfarande som genomförs i en medlemsstat är förenligt med konsumentdirektiven. Domstolen har däremot vid flera tillfällen uttalat sig om ett förfarande för betalningsföreläggande som uppvisar vissa likheter med tredskodomsförfarandet.
- 17 Det rör sig här i synnerhet om EU-domstolens dom av den 13 oktober 2018 C-176/17 i mål Profi Credit Polska S.A. och generaladvokatens förslag till avgörande i det målet och där angivna domar från EU-domstolen: dom av den 14 juni 2012 Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), dom av den 18 februari 2016, Finanzmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98), dom av den 21 juni 2016, Aktiv Kapital Portfolio (C-122/14, EU:C:2016:486).
- 18 Den nationella domstolen har särskilt uppmärksammat punkterna 42 och 44 i domen i mål C-176/17, där det framhölls att det följer av domstolens fasta praxis att den nationella domstolen har en skyldighet att, så snart den har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga i detta hänseende, ex officio bedöma huruvida ett avtalsvillkor som direktiv 93/13 är tillämpligt på är oskäligt och därigenom undanröja obalansen mellan konsumenten och näringsidkaren. Ett effektivt skydd av de rättigheter som följer av detta direktiv kan nämligen endast säkerställas om det nationella processrättsliga systemet tillåter en prövning ex officio av huruvida villkoren i det berörda avtalet eventuellt är oskäligen, antingen i samband med förfarandet för utfärdande av betalningsföreläggande eller i samband med förfarandet för verkställighet av betalningsföreläggandet.
- 19 Mot bakgrund av vad som anförts ovan måste det anses att den nationella domstolen även, när en part uteblir, måste pröva om avtalsvillkoren utgör missbruk.
- 20 Såsom emellertid EU-domstolen betonade i punkt 55 i mål C-176/17, måste varje situation där frågan uppkommer, huruvida en nationell processuell bestämmelse påverkar rätten till ett effektivt rättsmedel, nämligen bedömas med beaktande av bestämmelsens funktion i förfarandet som helhet – med beaktande av dess förlopp och särdrag – i de olika nationella rättsinstanserna.
- 21 Det ska i detta sammanhang påpekas att tredskodomsförfarandet på ett väsentligt sätt skiljer sig från ett förfarande för betalningsföreläggande.
- 22 För det första kan svaranden i ett förfarande för föreläggande att utfärda ett betalningsföreläggande inte uttala sig föreläggandet och hur det delgetts, medan vederbörande har en sådan möjlighet i ett tredskodomsförfarande.
- 23 För det andra måste svaranden i ett förfarande för betalningsföreläggande, för att kunna bestrida betalningsföreläggandet, betala 3/4 av domstolsavgifterna, och

klaganden ska betala 1/4 av domstolsavgifterna. I ett tredskodomsförfarande ska klaganden däremot betala hela domstolsavgiften, medan svaranden ska betala 1/2 av domstolsavgiften om vederbörande ansöker om återvinning av tredskodomen (om svarande inte har förhållit sig passiv, ska vederbörande inte betala någon avgift till dess att förfarandet avslutats).

- 24 För det tredje är villkoren för ansökan om återvinning av tredskodomen mindre stränga än för bestridande av ett betalningsföreläggande, och om svaranden hade varit aktiv hade det överhuvudtaget inte varit nödvändigt att ansöka om återvinning av tredskodomen.
- 25 För det fjärde gäller ett betalningsföreläggande som har utfärdats inom ramen för ett betalningsföreläggande som exekutionstitel, som kan verkställas även utan ett beslut om att verkställighet får ske (artikel 492.1 KPC), medan en tredskodom, trots att den ex officio ges omedelbar verkan, kräver en verkställbarhetsförklaring för att gälla som exekutionstitel.
- 26 EU-domstolen har dessutom vid flera tillfällen, vilket kanske är ännu viktigare, slagit fast [dom av den 1 oktober 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, punkt 62), dom av den 10 september 2014, Kušionova (C-34/13, EU:C:2014:2189, punkt 56), dom av den 6 oktober 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, punkt 47)], att det i tvister mellan en näringsidkare och en konsument enligt direktiv 93/13 visserligen krävs att den nationella domstol som prövar sådana tvister faktiskt ingriper oberoende av avtalsparterna. För att effektivitetsprincipen ska anses ha iakttagits krävs det emellertid inte att total passivitet hos konsumenten uppvägs fullt ut, vilket generaladvokaten med rätta påpekade i domen i målet C-176/17 (EU:C:2018:293 punkt 73).